

Temakurs

HIS JA22

Valblankett lämnas senast
fredagen den 14 september.
Kursperiod 15 oktober –
16 november

Temor att välja mellan:

- Den moderna staden
 - En skola för alla
 - Film och historia
- Människor möter makten

Tema: Film och historia, temakurs

Lärare: Ulf Zander

Filmen är en central i det moderna samhället. Upplevelser av händelser på vita duken och TV-skärmen påverkar världsbilden och bidrar till att skapa både individers och nationers historiemedvetande. Filmen är vid sidan av historieskrivningen, skönlitteraturen, konsten och det offentliga rummets gestaltning en del av historiekulturen.

Den bild av historien som skapas av filmen skiljer sig från den bild som förmedlas genom texter. Bilder och ljud uppfattas inte bara genom intellektet utan även genom känslor. Berättande genom rörliga – levande – bilder och med ljud har en annan logik än den berättelse som är skriven. Filmens utformning och genrens krav leder så gott som oundvikligen till att den blir en annan historia som berättas på vita duken.

I kursen diskuteras hur värderingar och föreställningar från filmernas inspelningstillfällen går igen i historiska miljöer på vita duken. Kurslitteraturen består av texter om historien och film i allmänhet, men i dem behandlas även särskilda genrer och enskilda filmer. Att studera filmsekvenser är en integrerad del av kursen.

Litteratur

Hughes-Warrington, Marnie, *History goes to the Movies: Studying History on Film*, 2007, London, 200 s.

Ulf Zander, *Clio på bio. Om amerikansk film, historia och identitet*, Lund 2006, 280 s.

Tommy Gustafsson, "Filmen som historisk källa - historiografi, pluralism och representativitet", *Historisk tidskrift*, 2006, 3, 471-490, 29 s.

Eyerman, Ron & Löfgren, Orvar, "Romancing the Road: Road Movies and Images of Mobility", *Theory, Culture & Society*, 1995, 12, 53-79. 26 s.

Michael Chopra-Gant, *Cinema and History: The Telling of Stories*, 2008, London, 122 s.

Roger Hillman "Goodbye Lenin (2003): History in the Subjunctive" *Rethinking History*, 2006, 10, 221-237. 16 s.

Tillkommande texter på ca. 100 sidor.

Schema

Måndag 15/10, 14.15-16.00, sal 3

Onsdag 17/10, 14.15-16.00, sal 3

Måndag 22/10, 14.15-16.00, sal 3

Tisdag 23/10, 14.15-16.00, sal 3

Fredag 26/10, 14.15-16.00, sal 3

Måndag 29/10, 14.15-16.00, sal 3

Onsdag 31/10, 14.15-16.00, sal 3

Måndag 5/11, 14.15-16.00, sal 3

Fredag 9/11, 8.15-12.00, sal 3

Tema: En skola för alla. Professionalisering och demokratisering i svensk folkundervisning

Lärare: Anna Alm

Kursen riktar sig till alla som har ett intresse för den svenska skolans utveckling under de senaste två århundradena. Tyngdpunkten ligger på 1900-talet och det tidiga 2000-talets utveckling. Kursen är särskilt intressant för blivande lärare men kan läsas av alla som har ett intresse för pedagogik, utbildningshistoria och samhällsdebatt om utbildning och undervisning.

I kursen kommer vi att bekanta sig med utgångspunkterna för folkskolan och tankarna bakom en obligatorisk skola. Vi diskuterar också kön och undervisning samt hur folkundervisningen skulle enhetliggöras och systemet demokratiseras. Det inre utvecklingsarbetet undersöks genom att titta på olika lärandeideal, skolmiljön, lärarrollen samt andra typer av förebilder för undervisning. Vi kommer också att ta upp hur relationen lärare och elev gestaltats på film och vad detta fått för betydelse för vår syn på lärare och lärande. Senare tiders utveckling undersöks genom kommunaliseringen av skolan samt de debatter som på senare år tagit plats inom medievärlden. Vi kommer också att diskutera skolan i framtiden.

Vi ska genom kursen bekanta oss med olika typer av källmaterial. Från folkskolestadgan, debatter i tidskrifter och dagstidningar till skildrad undervisning i film. Undervisningen sker främst genom aktivitet. Rollspel blir en viktig del av undervisningen. Här får vi tillfälle att själva tänka över hur man kan/kunde argumentera i olika frågor. Kursen bygger också på diskussioner av egna erfarenheter utifrån problemställningar som läraren ger. Att diskutera en kommande lärarroll genom att man gjorts medveten om hur denna tagit form genom historien gör en mera benägna att själv göra viktiga ställningstaganden i utbildningsfrågor. Kursen examineras genom portfolioexamen eftersom denna examensteknik ger tillfälle till reflektion över sitt eget lärande och sin egen lärandeprocess. Portfolioexamen bygger på att man efter varje undervisningstillfälle sammanfattar diskussionen, anknyter till kurslitteraturen samt skriver en egen reflektion. Därigenom kan man jobba med examinationen kontinuerligt.

Litteratur

Alsheimer, Leif *Bildningsresan. Från ensidig instrumentell utbildning till sammanhangskapande bildning* Stockholm 2004, s 11-38 (26 s)

Berg, Fridtjuf *Folkskolan såsom bottenskola* Stockholm 1983 (64s)

De Jong, Marjanna "Att beskriva och tolka skolbyggnadens utformning" i *KRUT Tema: Skolbyggnaden* Nr 77 1995 s 44-50 (6s)

Folkskolestadgan 1842 (15 s)

Frykman, Jonas *Ljusnande framtid. Skola, social mobilitet och kulturell identitet* Lund 1998 s 11-21 (10s)

Gustavsson, Bernt *Bildning i vår tid. Om bildningens möjligheter och villkor i det moderna samhället* WSOY Finland 1998 s 248-271 (23s)

Hartman, Sven *Det pedagogiska kulturarvet. Traditioner och idéer i svensk undervisningshistoria* Stockholm 2005 (330 s).

Larsson, Hans Albin *Mot bättre vetande* s 84-142 (58 s).

Liedman, Sven-Eric *Hets! En bok om skolan* Stockholm 2011 s 99-130 (31 s).

- Marshall, Gregory "Real Teaching and Real Learning vs Narrative Myths about Education" i *Arts and Humanities in Higher Education* 2007; 6, s 7-27 (20s).
- Neidenmark, Thomas *Pedagogiska imperativ och sociala nätverk i svensk medborgarbildning 1812-1828* Stockholm 2011 s 54-61, s 73-86 (20s)
- Nordström, Marie *Pojkskola flickskola samskola Samundervisningens utveckling i Sverige 1866-1962* Lund 1987 s 192-217 (25 s).
- Paldanius, Sam *Det här borde alla få pröva! En studie om deltagares erfarenheter av studier på folkhögskola* SOU 2003:112 s 12-23, s 48-54, s 85-90 (22s).
- Ringarp, Johanna "I Kommunaliseringens kölvatten. En diskussion om läraryrkets professionaliseringsprocess" i *Möten med historiens mångfald* Lars Berggren, Klas-Göran Karlsson, Charlotte Thornbjör (red) Lund 2010, s 230-238 (8s).
- Ullman, Annika *Stiftarinnegenerationen* Lund 2004 s 62-88 (26s)
- Zaremba, Maciej *Hem till skolan* Stockholm 2011 (142s)
- Åstrand, Sigurd/Kollén, Alice *Två studier av pedagogiska pionjärinsatser i Årsböcker i svensk undervisningshistoria* Stockholm 1985, s 12-24 (12 s)

Schema

- 15/10 10-12 Sal 3
- 18/10 14-16 Sal 3
- 22/10 10-12 Sal 4
- 24/10 14-16 Sal 3
- 26/10 14-16 Sal 4
- 29/10 10-12 Sal 3
- 31/10 10-12 Sal 3
- 5/11 10-12 Sal 3
- 7/11 14-16 Sal 3
- 9/11 10-12 Blå rummet

Tema: Människor möter makten. Kommunikation, interaktion och makt i det tidigmoderna Sverige

Lärare: Erik Bodenstein

Denna temakurs har två syften. För det första syftar den till att problematisera mötena mellan överhet och undersåtar i det svenska tidigmoderna samhället. Vi kommer att diskutera några grundläggande perspektiv som tidigare forskning har använt sig utav för att förstå dessa möten. För detta ändamål kommer begrepp såsom bland annat makt, legitimitet, ömsesidighet, interaktion, representation, politisk kultur och propaganda att diskuteras. Men vi kommer också, dels, att ta upp dessa mötenas materiella förutsättningar. Vilka arenor stod till buds och hur skedde kommunikationen rent konkret? Hur spreds information, hur påverkade de olika arenorna kommunikationen, och hur gjorde man sin stämma hörd i ett samhälle som saknade moderna kommunikationer? Såväl kontinuitet som förändring över perioden kommer att belysas. Predikstolen, kommissioner, riksdagsförhandlingar, besvärsskrifter, kungliga manifestationer och propaganda är alla sådana arenor och kommunikationsformer som vi kommer att beröra.

För det andra har kursen ett uppsatsförberedande syfte. Vi kommer att bekanta oss med en rad olika typer av källmaterial från tiden och utifrån såväl den gemensamma kurslitteraturen som varsin valfri avhandling diskutera hur källorna kan förstås och användas i historisk forskning. Vilka möjligheter erbjuder dessa typer av material, vilka metodologiska svårigheter är de förknippade med, och vilka typer av frågeställningar kan man formulera utifrån dem? Hur förhåller de sig till de inledningsvis presenterade teoretiska perspektiven? Detta innebär också att vi kommer att arbeta med de olika typerna av källmaterial rent konkret, t.ex. genom att besöka arkiv och öva på att läsa äldre texter. Vår förhoppning är att kursen ska fungera stödjande och uppmuntrande för alla som funderar över att skriva en äldrehistorisk uppsats. En förutsättning för kursen är därmed ett aktivt deltagande i diskussioner, workshops och seminarier.

Litteratur

- Bergman, Karl, *Makt, möten, gränser. Skånska kommissionen i Blekinge 1669-70*, Lund 2002, s. 133-170 (37 s), i kompendium.
- Bäck, Kalle, *Bondeopposition och bondeinflytande under frihetstiden. Centralmakten och östgötaböndernas reaktioner i näringspolitiska frågor*, Stockholm 1984, s. 10-38, 120-183, 280-303 (117 s), i kompendium.
- Claréus, Anders, "På offensiven. Bondeståndet under slutet av frihetstiden", Skuncke, Marie-Christine & Tandefelt, Henrika (red.), *Riksdag, kaffehus och predikstol. Frihetstidens politiska kultur 1766-1772*, Stockholm 2003, s. 95-104 (9 s), i kompendium.
- Ericsson, Peter, "Bilderna av suveränen", Dahlgren, Stellan, Florén, Anders, & Karlsson, Åsa (red.), *Makt & vardag. Hur man styrde, levde och tänkte under svensk stormaktstid*, Stockholm 1993, s. 148-174 (27 s), i kompendium.
- Forsberg, Anna Maria, *Att hålla folket på gott humör. Informations-spridning, krigspropaganda och mobilisering i Sverige 1655-1680*, Stockholm 2005, s. 13-73 (61 s), i kompendium.
- Gustafsson, Harald, "Att draga till Malmö och skaffa sig rätt", Nilsson, Fredrik, Sanders, Hanne & Stubbergaard, Ylva (red.), *Öresundsgränser. Rörelser, möten och visioner i tid och rum*, Stockholm 2007, s. 78-115 (39 s), i kompendium.

- Hallenberg, Mats, "Kungen, kronan eller staten? Makt och legitimitet i Gustav Vasas propaganda", Harnesk, Börje (red.), *Maktens skiftande skepnader. Studier i makt, legitimitet och inflytande i det tidigmoderna Sverige*, Umeå 2003, s. 19-41 (23 s), i kompendium.
- Harnesk, Börje, "Den svenska modellens tidigmoderna rötter?", *Historisk tidskrift* 2002:1, s. 78-90 (12 s.), i kompendium.
- Harnesk, Börje, "Konsten att klaga, konsten att kräva: Kronan och bönderna på 1500- och 1600-talet", Harnesk, Börje (red.), *Maktens skiftande skepnader. Studier i makt, legitimitet och inflytande i det tidigmoderna Sverige*, Umeå 2003, s. 42-74 (33 s), i kompendium.
- Holm, Johan, "Att välja sin fiende. Allmogens konflikter och allianser i riksdagen 1595-1635", *Historisk tidskrift* 2003:1, s. 29-50 (22 s). http://www.historisktidskrift.se/fulltext/2003-1/pdf/HT_2003-1_029-50_holm.pdf
- Karlsson, Åsa, "Att ta från de rika. Karl XII:s förmögenhetsskatt 1713", Dahlgren, Stellan, Florén, Anders, & Karlsson, Åsa (red.), *Makt & vardag. Hur man styrde, levde och tänkte under svensk stormaktstid*, Stockholm 1993, s. 133-147 (15 s), i kompendium.
- Marklund, Andreas, "På fädernas axlar. Faderssymboler, manlighet och patriotisk gemenskap under Stora nordiska kriget", *Scandia* 2006:1, s. 22-38 (17 s). <http://nile.lub.lu.se/ojs/index.php/scandia/article/view/1708/1348>
- Malmström, Göran, "Frihetstidens karismatiska kungar", Harnesk, Börje (red.), *Maktens skiftande skepnader. Studier i makt, legitimitet och inflytande i det tidigmoderna Sverige*, Umeå 2003, s. 75-89 (15 s), i kompendium.
- Sennefelt, Karin, "Gatans medborgare. Förhandling om politisk habilitet i frihetstidens smådeskrifter", *Scandia* 2007:1, s. 27-55 (28 s.) <http://nile.lub.lu.se/ojs/index.php/scandia/article/view/1731/1371>
- Oja, Linda & Sennefelt, Karin, "En ny historia varifrån? Om perspektivvalet i forskningen om tidigmodern tid", *Historisk tidskrift* 2006:4, s. 803-810 (8 s.) http://www.historisktidskrift.se/fulltext/2006-4/pdf/HT_2006_4-803-810_oja-sennefelt.pdf
- Österberg, Eva, "Bönder och centralmakt i det tidigmoderna Sverige. Konflikt – kompromiss – politisk kultur", *Scandia* 1989:1, s. 73-95 (23 s.). <http://nile.lub.lu.se/ojs/index.php/scandia/article/view/979/764>
- Österberg, Eva, "Folkelig mentalitet och statlig makt: Perspektiv på 1500- och 1600-talens Sverige", *Scandia* 1992:1, s. 81-102 (22 s.), i kompendium.
- Österberg, Eva, "Stat, makt och bönder i modern svensk historieforskning", *Struktur og Funktion. Festskrift til Erling Ladewig Petersen*, Odense 1994, s. 153-167 (15 s.), i kompendium.
- Östlund, Joachim, *Lyckolandet. Maktens legitimering i officiell retorik från stormaktstid till demokratins genombrott*, Lund 2007, s. 26-45 (20 s), i kompendium.

S:a 543 s.

Till detta tillkommer en del exemplifierande källmaterial, samt en valfri avhandling enligt nedan:

Alm, Mikael, *Kungens ord i elfte timmen. Språk & självbild i det gustavianska enväldets legitimitetskamp 1772-1809*, Stockholm 2002.

Bergman, Karl, *Makt, möten, gränser. Skånska kommissionen i Blekinge 1669-70*, Lund 2002.

Ericsson, Peter, *Stora nordiska kriget förklarar. Karl XII och det ideologiska tilltalet*, Uppsala 2002.

Hallenberg, Mats, *Kungen, fogdarna och riket. Lokalförvaltning och statsbyggande under tidig Vasatid*, Stockholm 2001.

Karlsson, Åsa, *Den jämlike undersåten. Karl XII:s förmögensbeskattning 1713*, Stockholm 1994.

Lennersand, Marie, *Rättvisans och allmogens beskyddare. Den absoluta staten, kommissionerna och tjänstemännen, ca 1680-1730*, Uppsala 1999.

Linde, Martin, *Statsmakt och bondemotstånd. Allmoge och överhet under stora nordiska kriget*, Uppsala 2000.

Reuterswärd, Elisabeth, *Ett massmedium för folket. Studier i de allmänna kungörelsernas funktion i 1700-talets samhälle*, Lund 2001.

Sennefelt, Karin, *Den politiska sjukan. Dalupproret 1743 och frihetstida politisk kultur*, Hedemora 2001.

Villstrand, Nils Erik, *Anpassning eller protest. Lokalsamhället inför utskrivningarna av krigsfolk till den svenska krigsmakten 1620-1679*, Åbo 1992.

Schema

Mån 15/10	14.15-16	Sal 2	Introduktion
Tors 18/10	14.15-17	Sal 2	Teoretiska perspektiv (Harnesk 2002, Oja & Sennefelt 2006, Österberg 1989, Österberg 1992, Österberg 1994)
Mån 22/10	14.15-16	Sal 2	Handschriftsworkshop
Tors 25/10	14.15-17	Sal 2	Riksdagen (Bäck 1984, Claréus 2003, Hallenberg 2003, Harnesk 2003, Holm 2003, Sennefelt 2007)
Tis 30/10	14.15-16	Sal 2	Manifestationer, kommissioner, besvär (Bergman 2002, Ericsson 1993, Gustafsson 2007, Karlsson 1993)
Mån 5/11	14.15-16	Kulturen	Predikstolen, propaganda (Förssberg 2005, Malmström 2003, Marklund 2006, Östlund 2007)
Tors 8/11	14.15-16	Landsarkivet	Arkivbesök
Tors 15/11	14.15-16	Sal 2	Seminarium (valfri avhandling)
Fre 16/11	14.15-16	Sal 2	Seminarium (valfri avhandling)

Hemtentan delas ut i samband med arkivbesöket den 8/11 och ska vara inlämnad senast 13/11 kl 12.

Närvaron är obligatorisk.

Tema: Den moderna staden. En kulturhistoria

Lärare: Peter & Andersson

Idag lever mer än hälften av jordens befolkning i städer. Vad innebär detta och hur påverkar denna historiskt sett relativt nya miljö oss som människor? Den här temakursen syftar till att utforska framväxten av den moderna staden, främst under perioden sent 1800-tal och tidigt 1900-tal, hur den speglades i kulturella yttringar och vilken inverkan den hade på människors vardagsliv. Fokus ligger på den rumsliga aspekten och i synnerhet på gatan som arena och symbol.

Kursen är indelad i fyra moduler centrerade kring olika teman. I varje modul ägnas det första seminariet åt tillhandahållet material som tillsammans kan sägas utgöra möjligt källmaterial för vår gemensamma undersökning av stadsupplevelsen (dessa träffar kallas i schemat workshops). Studenterna uppmuntras också att föreslå eller ta med sig möjligt material att undersöka. Det andra seminariet ägnas åt diskussioner av inlästa vetenskapliga texter. Utförandet av de olika redovisningarna och diskussionerna kommer att varieras i största möjliga mån. Kursen examineras genom studenternas aktiva deltagande i dessa seminarier samt skrivande av ett paper.

Litteratur

Böcker

Berman, Marshall, *Allt som är fast förflyktigas*, Stockholm 2001. (valda delar) (149 kr på Adlibris, fr 100 kr på antikariat.net) 64 sidor

Dennis, Richard, *Cities in Modernity*, London 2007. (224 kr på Adlibris) 350 sidor

Hohenberg, Paul M, Hollen Lees, Lynn, *The Making of Urban Europe*, London 1995. (valda delar) 42 sidor (Säljes som kopia)

Artiklar

Bailey, Peter, "Will the Real Bill Banks Please Stand Up? Towards a Role Analysis of Mid-Victorian Working-Class Respectability", *Journal of Social History* (1979) 12: 336-353. 17 sidor

Belenky, Masha, "From Transit to Transitoire: The Omnibus and Modernity", *Nineteenth Century French Studies* (2007) 35: 408-422. 14 sidor

Bouman, Mark J, "Luxury and Control. The Urbanity of Street Lighting in Nineteenth-Century Cities", *Journal of Urban History* (1987) 14: 7-37. 30 sidor

Domosh, Mona, "Those 'Gorgeous Incongruities': Polite Politics and Public Space on the Streets of Nineteenth-Century New York City", *Annals of the Association of American Geographers* (1998) 88: 209-226. 17 sidor

Forsell, Håkan, "Om urbaniteten som själslig och social förändringskraft 1900", i *Sakta vi gå genom stan. Stadshistoriska studier*, Mats Berglund (red.), Stockholm 2005. 25 sidor

Fritzsche, Peter, "Vagabond in the Fugitive City: Hans Ostwald, Imperial Berlin and the Grosstadt-Dokumente", *Journal of Contemporary History*, 29: 385-402. 18 sidor

Gilfoyle, Timothy, "The Urban Geography of Commercial Sex: Prostitution in New York City, 1790-1860", *Journal of Urban History* (1987) 13: 371-394. 23 sidor

Jones, Francis M, "The Aesthetic of the Nineteenth-Century Industrial Town", i *The Study of Urban History*, Dyos, H. J. (red.), London 1968. 12 sidor (Kopia tillhandahålls)

- Haine, W. Scott, "Cafe Friend': Friendship and Fraternity in Parisian Working-Class Cafes, 1850-1914", *Journal of Contemporary History* (1992) 27: 607-626. 20 sidor
- Ratcliffe, Barrie M, "Perceptions and Realities of the Urban Margin. The Rag Pickers of Paris in the First Half of the Nineteenth Century", *Canadian Journal of History* (1992) 27: 197-233. 36 sidor
- Ross, Ellen, "Survival Networks. Women's Neighborhood Sharing in London Before World War I", *History Workshop Journal* (1983) 15: 4-27. 23 sidor
- Simmel, Georg, "The Metropolis and Mental Life", i *Simmel on Culture*, Frisby, David, Featherstone, Mike (red.), London 1997. 13 sidor (Kopia tillhandahålls)

Källmaterial för workshops

Utgörs av samtida rättegångsmaterial från www.oldbaileyonline.org.uk samt diverse tidningsnotiser, sångtexter och dikter. (Uppskattningsvis ca 50 sidor)

Summa, antal sidor: ca 700

Schema

16/10 Sal 4 10.15

Introduktionsföreläsning: stadens historia från 1800 (Hohenberg & Lees, Dennis, kap 2, 4)
Modul A: Gatan och offentligheten I: Trafik och interaktion

17/10 Sal 4 10.15

Workshop

23/10 Blå rummet 10.15

Diskussion av texter (Bailey, Belenky, Ratcliffe, Domosh, Dennis kap 5, 6)
Modul B: Gatan och offentligheten II: Gatan om natten/gatan som kommersiell plats

25/10 Sal 4 10.15

Workshop

30/10 Sal 4 10.15

Diskussion av texter (Gilfoyle, Bouman, Dennis kap 10, 11, Berman, kap 3)
Modul C: Grannskap, förorter och tillhåll – kring den privata sfären

31/10 Sal 4 10.15

Workshop

5/11 Sal 4 10.15

Diskussion av texter (Jones, Haine, Ross, Dennis kap 7, 8)
Modul D: Staden och det mentala livet

6/11 Sal 4 10.15

Workshop

9/11 Sal 4 10.15

Diskussion av texter (Simmel, Fritzsche, Berman – inledning, Forsell, Dennis kap 12)
Instruktioner inför paperskrivande

14/11 12.00

Inlämning av paper

16/11 Sal 4 10.15

Paperseminarium